

Ових дана, један од чланова негдашњег Југословенског Одбора, (Др Никола Стојановић-„Наша политика“), дао је читаву књигу расправа о нашим политичким проблемима. Дајући приказ те књиге у „Политици“ свакако са много ауторитета, г. Слободан Јовановић означио је главни проблем који та студија поставља.

Значи ли то да се налазимо у предвечерју дискусија?

У сваком, случају наше скромно мишљење, ако је тако, било би да наше политичке „проблеме“ треба једном - после петнаест година, гледати једанпут са чисто српског становишта.

По нашем мишљењу, за ових петнаест година чула се само словеначка и хрватска критика, и мора се признати често егоистичка, и безобзирна. Само се српска није чула.

У име једног криво постављеног југословенства играла се једна чудна игра, И слепцу на крају крајева мора постати огавна.

До тог мора доћи - како ствари стоје са српског становишта

Пише: Милош Црњански
субота, 07 фебруар 2015 15:49

Са сталном тенденцијом да се ограде зидом, био то језик, била то књижевност, био то партијски живот свих нијанса, у Љубљани су се налазили у пози оног који једнако тражи, али ништа не даје. Док су мајсторски створили пијаци за своју индустрију у српским крајевима, и за јефтин увоз жита, док су на десетине хиљада пласирали своје чиновништво у свим крајевима, они су стално обрађивали своје масе идејама да ништа добила није, да треба да остане опкољена зидом, кинеским зидом, и кад се тиче администрације, чиновништва, и католицизма, и школа.

Кад се погледа статистика пореза тек онда се види колико је у повољној ситуацији Дравска бановина, а кад се слушају пароле тамошњих школованих слојева, и њина интелигенција, скоро цела, и свих политичких нијанса, увек је игра иста: провинцијална уображеност, безмерни егоизам, ускогрудост, добра реклама свега свога, стална ревендикација, кинески зид, искоришћавање ситуације без обзира и поза преподобног меланхолика који је стално забринут над нама, кад кажем нама, мислим Србима, а над којим је забринута читава Европа.

У Љубљани пароле и становишта, по нашем скромном мишљењу, својом хладноћом срца, егоизмом и цинизмом, управо су класична. Њина узбуна, која уосталом већ давно није нова, на конгресу П. Е. Н. клубова на Бледу, око уџбеника и сличне појаве, по нашем мишљењу, предуслов су да се констатују као факта, са овим што смо горе рекли, пре него што се приступи дискусији ма каквог нашег политичког проблема, у смислу оваквих књига као што је ова Д-р Николе Стојановића.

Док су ових дана, за матурске испите разишли се изасланици министарства на све стране, и из свих крајева, у словеначке гимназије морали су се послати само Словенци, и само из оних уских школских граница. Хоће да буду засебан свет који нас критикује и који је увек у пози преговораца код зеленог стола. И наивно је у његовом становишту само једно: да не рачуна с тим да ће и на нашој страни једном доћи до истог становишта.

По нашем мишљењу узимање таквог становишта неизбежно је, и ситуација за њега већ је дошла. То је, у нашем схватању, дванаести час и полазна тачка. Потреба једног чисто српског гледишта, на ствари, српског егоизма, и скретања саосећајног и надземаљског расправљања ствари, на реална гледишта и становишта, у складу са интересима српства. Иначе, трајаће и даље, ова досадна комедија и завршиће се још једном као српска трагедија.

До тог мора доћи - како ствари стоје са српског становишта

Пише: Милош Црњански
субота, 07 фебруар 2015 15:49

Треба ли рећи да је исти однос, већ петнаест година између нашег и загребачког становишта? И да би и у тој дискусији сву ситуацију изменила кад би се појавила политика која би била ни мало наметљива, ни мало насилна, али чисто српска.

Са стране српства, на страну жртве у србијанским ратовима, и лагерима, поднесене су жртве, по нашем скромном мишљењу много реалније него што је дала поштована друга страна. Који су ти амблеми који се могу у знаку године 1918. поредити са амблемима србијанске државе, војничким заставама, именом, тробојком, политичком ситуацијом међународном и економском ситуацијом угледом Србије, и што није мање духовним и моралним капиталом српства из наших крајева. За ових петнаест година југословенског брица, српска је страна, по нашем мишљењу, она које је стално губила, попуштала, црвенела, била наивна, живела од обећања (лудом радовања) и која је у дискусијама критикована, од које се тражило све, а којој се није давало ништа.

По нашем скромном, можда погрешном, али одређеном мишљењу решење је у томе да се ствари окренуте тумбе врате на своја места. Цела ова дискусија, само је дотле опасна док се не води са реалног становишта. Треба признати све што поштована друга страна тражи, али најзад дозволити да се чује и оно што би тражили ми. Кад кажем ми, мислим Срби.

Јер по нашем, можда, погрешном, али јасном схватању, ствари би требале да стоје баш обрнуто него што стоје. Ми би требали да смо у пози егоиста, а не они, ми би требали да се вајкамо, а не они, ми би требали -с дана у дан да одређујемо. цену за оно што смо изгубили и дали, а не они који су мало унели сем обмана, мајсторских самообмана за које смо ми сад криви.

По нашем схватању ова игра наша није фер, јер је убрзано и ужурбано брисано све што је било српско док се са поштоване друге стране оперише стално аутономијама, сепаратизмом и захтевима. Поставимо их и ми! Без југословенства, савремених парола државе и економије и социјалних потреба, према словеначким и хрватским паролама, хрватске културе, хрватског мора, народног и државног индивидуалитета итд. Вратимо се и ми Србији!

По нашем мишљењу најбржи пут ка једној новој нормализацији југословенских политичких проблема могао би бити збиља у економском и социјалном напретку, на племенске проблеме без обзира, али с друге стране и у скидању те окупаторске

До тог мора доћи - како ствари стоје са српског становишта

Пише: Милош Црњански
субота, 07 фебруар 2015 15:49

атмосфере са српства.

Док са једне стране сваки проблем поставља се у знаку словенштине и хрватства, са друге стране забрањено је гледати га са српског становишта. То није фер.

Ако на пример словеначки П.Е.Н. клуб тражи избацивање из уџбеника свих несловеначких текстова, ја бих на то пристао. Под условом да се пристане на избацивање несрпских текстова из свих уџбеника где год се српски и говори.

И слично.

Моји противници кажу да ја ласкам Србијанцима. Нек они говоре шта хоће. Ја осећам да сам се вратио, после неколико векова, после петнаест година горких самообмана, не Србијанцима, него Србима, српству и мени се стомак преврће и при самој помисли да је дуги низ Црњанских и Путника, моја породица као и ја, од детињства пропатила, рад кога? Ради ових и оваквих зар, из Љубљане и Загреба?

Нек будем данас једини али сам уверен да ће нас скоро бити милијонима који ће рећи: све је то лепо и красно, и част свакоме, али оставимо се небулоза. Погледајмо како ствари стоје са чисто српског интереса.

Објављено 1935. године